

וועדת המומחים הבינמשרדית לחומרים מסרטנים, מוטגניים וטרטוגניים
(מסמך יסוד)

מאת: ד"ר אלי שטרן (יוני 2008)

1. הוועדה, אשר בראשה עומד, החל בחודש יוני 2008, הח"מ - מנהל המרכז להערכות סיכונים ב"מכון גרטנר"¹, הוקמה על ידי משרד הבריאות, תוך שיתוף פעולה בין משרדי הבריאות, הגנת הסביבה, התמ"ת, החקלאות והפנים.

2. הוועדה היא וועדת מומחים בלתי תלויה (ראה סעיף 5 להלן), שמטרתה העיקרית – לייעץ ולהמליץ למשרדי הממשלה הנ"ל, השותפים בהקמתה ובפעילותה ומיוצגים בה, בכל הנוגע לאיסורים או להגבלות בשימוש בחומרים הידועים (או חשודים) כמסרטנים, מוטגניים או טרטוגניים. איסורים/הגבלות אלו עשויים לבוא לידי ביטוי בחקיקה/תקינה, בחוזרי מנכ"ל, בהנחיות וב"אזהרות" משרדיות ובינמשרדיות – הכול לפי העניין ושיקול הדעת של המשרדים.

3. הוועדה –

1.3 תהיה אחראית לניהול ולעדכון רשימת המסרטנים הישראלית הרשמית, המתפרסמת באתר האינטרנט של משרד הבריאות, לרבות חומרים כימיים, גורמים ביולוגיים ותהליכים כימיים ו/או פיזיקאליים. הרשימה תתבסס, בין היתר, על הרשימות והעידכונים המתפרסמים באורח שוטף ע"י גופים מדעיים בינלאומיים (כגון: IARC, EPA ועוד) ומרכיביה יותאמו, לפי הצורך, לתנאים ולצרכים של מדינת ישראל. הרשימה, תתחלק (כמקובל בעולם ובארץ) ל-5-6 קבוצות, בהתאם לרמות הסיכון של מרכיביהן השונים.

2.3 במקביל, תעסוק הוועדה בניהול ובעדכון רשימת החומרים הטרטוגניים הרשמית, המתפרסמת גם היא באתר האינטרנט של משרד הבריאות

3.3 תגבש המלצות באשר למדיניות משרד הבריאות והמשרדים האחרים המיוצגים בוועדה, כמפורט בסעיף 2 לעיל, תוך התייחסות לסוגי השימושים² האסורים/מוגבלים, להיקף³ האיסורים/ההגבלות, למועדים⁴ הרצויים ליישום האיסורים/ההגבלות הנ"ל ובמדת האפשר והצורך – גם באשר לדרכי היישום.

3.4 תפעל להפצת מידע והנחיות לציבור בכל הקשור לחומרים מסרטנים, מוטגניים וטרטוגניים.

1.4 הוועדה תתייחס ותמליץ במקרים הרלוונטיים גם על פטורים (exemptions) מסוגים שונים של איסורים/מגבלות העשויים לחול על סוגי שימושים ו/או על משתמשים ספציפיים.

4.2 שיקולי הוועדה יכללו, לפי העניין והצורך, גם נושאי עלות – תועלת, משולבים בהערכות סיכונים ספציפיות של שימושים בחומרים מסרטנים, מוטגניים או טרטוגניים הנדונים בוועדה.

4.3 הוועדה תתייחס בשיקוליה לא רק למדיניות מומלצת ע"י ארגונים מקצועיים שונים (ראה סעיף 2) באשר לחומר מסוכן זה או אחר, אלא גם לאופני היישום בפועל של ההמלצות וההנחיות במדינות מתקדמות.

4.4 הוועדה תקיים מגעים והתייעצויות עם וועדות לאומיות אחרות העוסקות בנושאים דומים או משיקים לנושאי הוועדה, כגון וועדת המסרטנים של האגודה למלחמה בסרטן, הוועדה לרישוי חומרי הדברה ביתיים במסגרת המשרד להגנת הסביבה, הוועדה לרישוי חומרי הדברה בחקלאות, הוועדה המקצועית - תורתית לפיקוח על הקרינה בישראל וכיו"ב.

5. הרכב הוועדה הוא: נציג רשמי אחד של כל אחד ממשרדי הממשלה (ראה סעיף 1 לעיל. ייקבע ע"י מנכ"ל המשרד) ומעבר לכך – נציגי משרד הבריאות ואנשי מקצוע בלתי תלויים מן האקדמיה ומגופים מקצועיים מוכרים אחרים. כתבי המינוי - באחריות מנכ"ל משרד הבריאות. מספר חברי הוועדה איננו מוגבל אך ככל הנראה לא יעלה על 12-13 חברים.

6. צפוי שהוועדה תתכנס לפחות אחת ל 2-3 חדשים ותפעיל גם תת – וועדות (כגון תת וועדה לעדכון רשימת המסרטנים)

הערות שוליים

1. "מכון גרטנר" לאפידמיולוגיה ולמדיניות בריאות מצוי בבי"ח שיבא ומסונף לביה"ס לבריאות הציבור, הפקולטה לרפואה, אוניברסיטת ת"א.

2. סוגי שימושים – לרבות ייצור/ייבוא, שיווק, שינוע, צריכה וכיו"ב.

3. היקף האיסורים/מגבלות – כגון על אילו קבוצות משתמשים חלים איסורים מוחלטים ועל מי – הגבלות ואמצעי בקרה שונים. או, במקרים מסוימים – הגבלות הכמויות של החומרים בשימוש זה או אחר.

4. מועדי האיסורים/הגבלות – בחלק גדול של המקרים, ההגבלות תהיינה מיידיות או כמעט מיידיות. לעיתים (בעיקר עבור חומרים שהשימוש בהם חיוני או חשוב), יהיה מקום לאסור או להגביל שימושים באורח הדרגתי תוך מתן שהות מוגדרת להתארגנות מחודשת, לרבות מעבר לשימוש בחלופות בלתי מסוכנות או פחות מסוכנות.

